

Årsredovisning 2019

Kommunstyrelsens produktionsutskott

Innehåll

1 Nämndens ansvar och uppgifter.....	3
2 Förvaltningschefens kommentar till resultatet.....	3
3 Viktiga händelser i verksamheten.....	3
4 Uppföljning och bedömning av nämndens mål.....	3
5 Ekonomi.....	6
5.1 Driftredovisning.....	6
5.2 Driftredovisning per verksamhet.....	7
5.3 Investeringsredovisning.....	8
6 Intern kontroll.....	9
7 Prestationer och nyckeltal.....	9
8 Risk.....	11

1 Nämndens ansvar och uppgifter

Produktionsutskottet var t o m 31 december 2019 ansvarig nämnd för den kommunala verksamheten med drift och huvudmannauppgifter inom förskola, fritidshem, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola samt elevhälsa i kommunal regi.

2 Förvaltningschefens kommentar till resultatet

Danderyds kommun är fortsatt en av landets mest framgångsrika skolkommuner i landet. Slutbetygen för elever i årskurs 9 är de högsta i Sverige, både vid jämförelse av hemkommunens elever (oavsett var de går i skola) som jämförelser mellan kommunala skolor.

2019 inleddes med ett omfattande arbete för att komma tillrätta med kommunens ekonomiska underskott. En lång rad förslag till åtgärder togs fram och konsekvensbeskrevs både på enhetsnivå och på en övergripande nivå av bildningsförvaltningen. Enheterna inledde omedelbart en omställning av verksamheten och inför höstterminsstarten planerades åtgärder motsvarande en minskning av 45 årsarbetare i skolverksamheterna.

På övergripande nivå beslutades främst om en översyn av tillgång och efterfrågan på förskoleplatser Stocksund/Djursholm och skolplatser i Djursholm. Under sommaren och hösten arbetade bildningsförvaltningen intensivt med översynen och förslag på avveckling av verksamhet från hösten 2020. Dock nåddes inga beslut om avveckling under 2020 och arbete fortgår nu in i det nya verksamhetsåret.

Under hela året har bildningsförvaltningens ekonomiavdelning arbetat hårt med att identifiera och åtgärda brister i budgetering och uppföljning både på enhetsnivå och på övergripande nivå. En åtgärd som skapar en ökad trygghet inför verksamhetsåret 2020.

Den 31 december 2019 avvecklades produktionsutskottet och driften av de kommunala förskolorna och förskolorna överförs till utbildningsnämnden, ett beslut som förväntas leda till en mer sammanhållen styrning och ledning av kommunens utbildningsverksamheter.

3 Viktiga händelser i verksamheten

- Två kommunala förskolor avvecklas på grund av låg beläggning
- Utredning med avsikt att utjämna tillgång och efterfrågan på skolplatser i Djursholm genomförs
- Kommunstyrelsens produktionsutskott avvecklas och ansvaret för driften av de kommunala utbildningsverksamheterna överförs till utbildningsnämnden
- Utbildningsnämndens beslut om nya riktlinjer för verksamhetsstöd till förskolor och skolor får stor påverkan på verksamheten
- Förskolekök och skolkök KRAV- certifieras

4 Uppföljning och bedömning av nämndens mål

Samtliga enheter strävar kontinuerligt för att utveckla verksamheten mot de av kommunfullmäktige beslutade strategiska områdena och de nämndmål som produktionsutskottet beslutat i samband med budget. Under respektive område nedan beskrivs hur arbetet utvecklats under året.

4.1. Hög kvalitet

Danderyds kommun erbjuder service och tjänster av hög kvalitet. Detta innebär att kommunens invånare och näringsliv erbjuds ett gott bemötande, hög tillgänglighet och delaktighet i kontakt med kommunens verksamheter. Kommunen strävar efter öppen dialog där kommunens invånare, föreningar och organisationer ges möjlighet till inflytande. Danderydsborna ska erbjudas en bra och attraktiv service. En positiv utveckling av de kommunala kärnområdena skola, barn- och äldreomsorg skall sättas i fokus.

Produktionsutskottets mål:	Måluppfyllelse
4.1.1 Varje barn/elev i förskola, skola och fritidshem ges möjlighet att utifrån sina förutsättningar uppnå bästa möjliga kunskaps- och personlighetsutveckling i en stimulerande och trygg miljö.	 uppnått

Förskolorna erbjuder en trygg stimulerande miljö vilket även märks i de enkäter där vårdnadshavarna svarar att de är nöjda med verksamheten och personalen samt att den är stimulerande för deras barn. Pedagogerna beskriver sin verksamhet som trygg och stimulerande. De förbättringsområden som lyfts fram i förskolornas kvalitetsdokument är behovet av att implementera förskolans reviderade läroplan med mer fokus på undervisning och en systematik kring mottagandet av nyanlända. Likvärdigheten i förskolan behöver bli större, idag skiljer det mycket mellan förskolorna i tex digital kompetens, arbetet med barn i behov av särskilt stöd mm.

I de officiella kunskapsresultaten som publicerades i Skolverkets statistik under hösten 2019 redovisar Danderyds skolor fantastiska resultat. Meritvärdet i årskurs nio för Danderyds två kommunala skolor ligger högst i landet och landade på ett snitt på 271,2 (268,6 föregående år) beräknat på 17 ämnesbetyg. Ökningen från 2018 beror framförallt på en höjning på Mörbyskolan.

Även gällande kunskapsresultaten och betygen i grundskolans årskurs 6 så har i genomsnittet ökat något. Meritvärdet för Danderyds kommunala skolor hamnade preliminärt på 259,4 beräknat på 16 ämnesbetyg, att jämföra med 256,7 för föregående år. Eleverna i Danderyd hade flest andel elever med betyget E i nationella proven i årskurs 6 i hela landet (98,1% i matematik respektive 98,3% i svenska).

4.2. Stor valfrihet

Danderyds kommun erbjuder stor valfrihet i kommunens service och tjänster. Detta innebär att kommunens invånare kan välja inom den kommunalt finansierade servicen utifrån individens önskemål och förutsättningar.

Produktionsutskottets mål

Produktionsutskottet har inga mål inom området

Det finns ett ojämnt antal förskoleplatser i förhållande till antalet barn i några kommunaldelar och beläggningen på de kommunala förskolorna har varit ojämn. Produktionsutskottet har därför under 2019 fattat beslut om att vårdnadshavare inte har rätt till förskoleplats i sin kommunal del istället erbjuds en plats i kommunen.

Det identifierade överskottet av skolplatser i Djursholmsområdet har påverkat de kommunala grundskolorna i området negativt. Ett arbete för att minska antalet skolplatser har inletts under 2019.

4.3. Hög attraktivitet

Danderyds kommun är en attraktiv kommun att bo, leva och verka i. Här kombineras den moderna trädgårdsstaden med hållbar stadsmiljö. Kommunen är trygg och säker och erbjuder goda möjligheter för hälsa och välbefinnande. Kommunen ger goda förutsättningar för ett varierat utbud av fritids- och kulturaktiviteter. Danderyds kommun är en attraktiv arbetsgivare som ger möjlighet för medarbetare och chefer att utvecklas.

Produktionsutskottets mål:	Måluppfyllelse
4.3.1 Danderyd ska vara en bra och attraktiv kommun att bo och verka i.	 uppnått

Förskolorna har bra utomhusmiljöer och lokalerna är ändamålsenliga. Barnen möts av pedagoger som under lekfulla former väver samman omsorg, utveckling och lärande. Pedagogerna strävar efter att möta alla barn utifrån deras behov och se och bekräfta dem. Alla förskolors kök har blivit KRAV-certifierade och andelen ekologisk mat har ökat.

De kommunala skolorna fokuserar på att utveckla undervisningen och att skapa förutsättningar för elevernas lärande. Detta stöds av forskning som visar att undervisningen behöver vara i centrum för att skolan ska lyckas med sitt uppdrag. På Danderyds kommunala skolor möts eleverna av höga och realistiska förväntningar som motiverar till ansträngning. Eleverna vet vad som förväntas av dem i lärandesituationen.

Under året har det varit en omsättning av rektorer då sju stycken rektorer slutat och nya har rekryterats till Enebybergsskolan samt Danderyds gymnasium, vilken samtidigt omorganiserat från fyra till en rektor. Under våren 2020 pågår rekrytering till Vasaskolan och Kevingskolan.

Flera av kommunens verksamhetslokaler är gamla och slitna och har ett eftersatt underhåll. Akuta insatser pga mögel och vattenskador har gjort att det även pågått omfattande renoveringar på flera skolor. Andra planerade ombyggnationer har skjutits på framtiden. Enheterna har även haft svårt att hantera de kostnader som uppkommit genom avställning av lokaler på grund av minskade barn- och elevunderlag.

4.4. Hög effektivitet

Danderyds kommuns verksamheter samverkar och gör rätt prioriteringar för att nå effektivitet. God ekonomisk hushållning ska vara en vägledande princip för all kommunal verksamhet. Danderyds kommun ska ha en låg kommunalskatt.

Produktionsutskottets mål:	Måluppfyllelse
4.4.1 God ekonomisk hushållning ska vara en vägledande princip för all kommunal verksamhet	 delvis uppnått

Det pågår en översyn av mängden förskolelokaler. Baduhild och Norra Åsgårds förskolor i Djursholm lades ned sommaren 2019. Ytterligare lokaler är uppsagda, nämligen två avdelningar på Kornvägens förskola, två avdelningar på Rosenvägens förskola samt en avdelning på Altorps förskola. Personalstyrkan minskades med 14 personer 2019.

Flera skolenheter har under flera år haft problem att nå en budget i balans. Skolorna arbetar ständigt med att effektivisera sina verksamheter men det är långa ledtider för att skapa förändringar då det behöver finnas åtminstone en lärare i varje klass. Det har även varit en utmaning för de kommunala skolorna att under läsåret hantera den striktare bedömningen av verksamhetsstöd till elever med särskilda behov som utbildningsnämnden beslutade om under 2019.

4.5. Stark utveckling

Danderyds kommun utvecklar och förbättrar ständigt den service och de tjänster som kommunen erbjuder. Företag erbjuds goda förutsättningar att etablera sig och verka i kommunen. Danderyd präglas av en god och hälsosam miljö och kommunens verksamheter arbetar för en långsiktigt hållbar utveckling. Omvärldsanalys, utvärdering och digitalisering är grunden för innovativ utveckling i kommunens arbete.

Produktionsutskottets mål:	Måluppfyllelse
4.5.1 Danderyd ska ha en god och hälsosam miljö samt arbeta för en långsiktig hållbar utveckling.	● uppnått

För att identifiera vad förskolebarnen behöver utveckla har verksamheten kartlagt barnen i förskoleklass med hjälp av Skolverkets material "hitta Språket". Samtliga förskolor kommer delta i Läsluft 2020 för att öka pedagogernas kompetens så barnen ges ännu bättre språkliga förutsättningar. Förskolorna arbetar kontinuerligt med att anpassa sitt förhållningssätt, metoder mm för att anpassa verksamheten utifrån alla barn. Det systematiska kvalitetsarbetet har utvecklats men analysarbetet behöver tas till en ny nivå och samverkan mellan enheterna kan förbättras.

Danderyds kommunala skolor arbetar kontinuerligt med att analysera sin verksamhet. I sina kvalitetsrapporter drar skolorna slutsatser från årets resultat och utifrån dem tar de i sina enhetsplaner fram utvecklingsområden för det kommande läsåret. Analysarbetet är ett viktigt led i arbetet att förbättra arbetssätt och metoder så att alla elever ska kunna lyckas. Skolorna arbetar även med att kontinuerligt vidareutveckla skolornas analyskompetens. Insikterna från enheterna tas till vara i huvudmannens systematiska kvalitetsarbete där en övergripande analys genomförs och inriktningen på gemensamma satsningar beslut.

5 Ekonomi

För år 2019 redovisar produktionsutskottet en negativ avvikelse mot budget med 17,9 mnkr. Avvikelsen beror främst på lägre intäkter till följd av färre inskrivna barn och elever än budgeterat samt högre lokalkostnader än budgeterat. Både förskolor och ungdom och skola går med underskott, vilket till viss del reduceras av ett överskott inom produktionsledningen.

Underskottet förklaras till stor del av att utbudet av platser på förskolor och skolor är för stort i förhållande till antalet barn och elever i Djursholm. Detta har medfört en organisation som inte är optimal och kostnader för lokalytor som är tomställda. Under sommaren 2019 har två förskolor stängts men avvecklingskostnader och kvarstående hyreskontrakt innebär att de positiva effekterna inte ger fullt utslag under året. Fasta kostnader för lokaler kan minskas först på sikt när avtalen löper ut, ingen ersättning från utbildningsnämnden utgår längre för tomställda lokaler.

5.1 Driftredovisning

Nedanstående sammanställning visar produktionsutskottets intäkter och kostnader jämfört med budget och föregående år (mnkr).

Konto_RR	Budget 2019	Utfall 2019	Avvikelse Mnkr	Avvikelse %	Utfall 2018
INTÄKTER	711,6	703,9	7,6	1,1%	721,8
KOSTNADER	-711,6	-721,9	10,3	-1,4%	-736,7
Nettokostnader	0,0	-17,9	17,9	n/a	-14,9

5.2 Driftredovisning per verksamhet

Nedanstående sammanställning visar produktionsutskottets nettokostnader per verksamhet jämfört med budget och föregående år (mnr).

Ansvär	Budget 2019	Utfall 2019	Avvikelse Mnr	Avvikelse %	Utfall 2018
Produktionsledningen	-2,6	1,8	-4,4	169,4%	1,4
Förskolor	0,0	-7,2	7,2	n/a	-3,5
Ungdom och skola	2,6	-12,5	15,2	580,7%	-12,8
Summa Produktionsutskottet	0,0	-17,9	17,9	n/a	-14,9

Produktionsledningen

För 2019 redovisar egenregins ledning och administration ett överskott på 1,8 mnr, drivet av kortsiktiga och långsiktiga besparingar på främst personalkostnader. Budgeterat fanns 2,6 mnr i kostnadsbuffert som motsvarades av budgeterat överskott inom ungdom och skola.

Förskolor

För 2019 redovisar förskolorna ett underskott på 7,2 mnr. Det totala underskottet beror främst på en överkapacitet där antalet platser överstiger antalet barn som efterfrågar plats. Överkapaciteten har varit störst i Djursholm. Baduhild och Norra Åsgårds förskolor stängde sin verksamhet sommaren 2019. Alla barn och fast anställd personal har beretts plats på befintliga förskolor. Båda dessa förskolor belastar resultatet negativt 2019 (4,4 mnr), de stängda förskolornas resultatpåverkan inkluderar lokalkostnader för hyreskontraktens återstående period 2021-2022 (2,4 mnr). Ersättning för tomställda avdelningar uteblir efter beslut i utbildningsnämnden 2018 vilket gör att ytterligare tre förskolor har för höga lokalkostnader i förhållande till barnantalet.

Alla förskolor arbetar aktivt med åtgärdsplaner för att nå en ekonomi i balans. Förskolorna har under året arbetat med att öka sina intäkter genom att ta in fler barn i verksamheten. De bevakar också att de har rätt antal medarbetare och rätt kompetens utifrån placerade barn. Arbetet med att säkerställa att kapaciteten är i nivå med efterfrågan på platser är prioriterat. Inom bildningsförvaltningen pågår en översyn över lokalerna och dess användning i syfte att antingen avveckla eller lämna delar av lokaler till tekniska kontoret och i förlängningen en annan hyresgäst.

Arbetet med att effektivisera och anpassa verksamheten ytterligare 2020 pågår på samtliga förskolor.

Ungdom och skola

För 2019 redovisar skolorna i egenregi ett underskott på 12,5 mnr, främst drivet av skolorna i Djursholm som samtliga gått med underskott. De anpassningar till det minskade antalet elever som initierats under året har inte givit full effekt 2019.

Inom skolverksamheterna pågår ett omfattande arbete med att dra ner kostnaderna. Organisationen anpassas och minskas. Kortsiktiga operativa åtgärder för att sänka kostnaderna sker parallellt med långsiktigt strategiskt arbete med utredning och planering för att säkerställa en kapacitet som är anpassad efter efterfrågan. Främst gäller detta i Djursholm där det idag föreligger en överkapacitet vilket medför högre fasta kostnader, inklusive lokalkostnader per elev än vad som är ekonomiskt hållbart. Uppsägningstider, semesterskulder och omplaceringsmöjlighet har haft stor inverkan på utfallet. Tillsammans står skolorna i Djursholm för 8,2 mnr av underskottet.

Samtidigt tydliggörs nu effekterna av minskat verksamhetsstöd till skolor med elever i behov av särskilt stöd. Utbildningsnämnden beslutade under året om en ny resursfördelningsmodell för att kunna hålla budget för höstterminen 2019. Grundskolorna i egen regi har under hösten 2019 en sammantaget minskad finansiering på 0,6 mnkr per månad via verksamhetsstöd jämfört med samma period föregående år. Endast delvis har skolorna lyckats minska sina kostnader i motsvarande grad under hösten 2019.

Även Danderyds gymnasium har under 2019 haft utmaningar med att anpassa verksamheten till färre elever än planerat vilket resulterat i ett betydande underskott. Den nya ledningen genomför nu en programöversyn tillsammans med verksamhetsutvecklare för att bättre möta efterfrågan.

5.3 Investeringsredovisning

Årets investeringar uppgår till 0,7 mnkr vilket innebär lägre utgifter än budget med 2,3 mnkr. Avvikelsen beror främst på att förskolor och skolor arbetar aktivt med att minska sina kostnader i verksamheten, vilket även innebär att vara restriktiva med inköp av inventarier.

Nedanstående sammanställning visar produktionsutskottets investeringar jämfört med budget (mnkr).

Projekt	Budget 2019	Utfall 2019	Avvikelse Mnkr	Avvikelse %
9320 Inköp inventarier Re 20 Trappgränd	-0,1	0,0	0,1	-100,0%
9331 Inköp inventarier Re 31 Brage	-0,3	0,0	0,3	-100,0%
9334 Inköp inventarier Re 34 Ekeby	-0,5	-0,2	0,3	-50,1%
9335 Inköp inventarier Re 35 Vasa	-0,3	-0,1	0,2	-75,2%
9337 Inköp inventarier Re 37 Kevinge	-0,3	0,0	0,2	-90,2%
9338 Inköp inventarier Re 38 Kyrk	-0,2	0,0	0,2	-100,0%
9339 Inköp inventarier Re 39 Mörby	-0,3	0,0	0,3	-100,0%
9340 Inköp inventarier Re 40 Stocksund/Långängen	-0,2	-0,2	0,0	-12,7%
9341 Inköp inventarier Re 41 Gymnasiet	-0,8	-0,1	0,7	-81,4%
Summa Alla projekt	-3,0	-0,7	2,3	-77,4%

6 Intern kontroll

Den interna kontrollen har varit en viktig del av årets stora arbete med att genomlysna verksamheten i syfte att identifiera möjliga effektiviseringsåtgärder och besparingar. Rutiner för uppföljning och rapportering har utvecklats i syfte att öka kontroll och ekonomisk förutsägbarhet. Därutöver har följande internkontroll genomförts:

Fakturakontroll

Kontroll genom stickprov har skett av de fakturor som avser förtroendekänsliga poster inkluderandes utbildning, resor och representation. Förvaltningen har granskat slumpmässigt utvalda fakturor med avseende på att syfte och deltagare ska framgå av faktura eller underlag. Inga avvikelser har konstaterats.

Dataskydd GDPR

Registerförteckning gällande behandling av personuppgifter har uppdaterats. Som komplement till möjligheten att genomgå webbutbildning har samtliga skolor fått information och utbildning av förvaltningens skolutvecklare. Information och utbildning för förskolans och den centrala förvaltningens medarbetare genomförs i februari 2020.

Internkontroll som planerats men inte fullt ut genomförts 2019 inkluderar:

Obligatoriska kontroller av avtal

Uppföljning av strategiska avtal gällande skoladministrativt system samt skolskjuts med taxi kommer att ske enligt den plan som utbildningsnämnden beslutade om 2019-12-11.

Mutor och bestickning

Samtliga enheter kommer under 2020 återigen gå igenom reglementet om mutor och bestickning.

7 Prestationer och nyckeltal

Samtliga nyckeltal och förklaringar är hämtade ur KOLADA, nyckeltal för kommuner och regioner - öppna jämförelser kommunala förskolor, skolor och gymnasieskolor

Område	Värde Danderyds kommun	Jämförelse riket (ovägt medel ¹)	Jämförelse Stockholms län (ovägt medel)
Slutbetyg årskurs 9 (17 ämnen, kommunala skolor)	271,2	224,5	238,9
Andel behöriga gymnasium (kommunala skolor ²)	95,3%	82,5%	88,0%

¹ Ovägt medel innebär att medelvärdet beräknas per kommunvärde och inte per elev.

² Antal elever i årskurs 9 som är behöriga till ett yrkesprogram dividerat med antal elever som fått eller skulle ha fått betyg i minst ett ämne enligt det mål- och kunskapsrelaterade betygssystemet i årskurs 9. För att ha gymnasiebehörighet till ett yrkesprogram krävs godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik och i minst fem andra ämnen från grundskolan. Fram t.o.m. 2011 krävdes godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik för att uppnå lägsta behörighet till gymnasiet. Uppgiften avser elever i kommunala skolor i kommunen oavsett

Område	Värde Danderyds kommun	Jämförelse riket (ovägt medel ¹)	Jämförelse Stockholms län (ovägt medel)
Genomsnittligt betygsmedelvärde gymnasieskola (kommunala skolor ³)	14,9	14,3	14,0
Andel med gymnasieexamen inom 3 år (kommunala skolor) ⁴	79,7%	64,7%	60,7%
Kostnad per inskrivet barn förskola (kommunala förskolor ⁵)	157 002 kr/barn (2018)	154 667 kr/barn (2018)	152 878 kr/barn (2018)
Kostnad per elev grundskola åk 1-9 (kommunala skolor) ⁶	115 297 kr/elev (2018)	113 681 kr/elev (2018)	111 757 kr/elev (2018)
Kostnad per elev grundskola förskoleklass (kommunala skolor) ⁷	43 226 kr/elev (2018)	59 522 kr/elev (2018)	57 385 kr/elev (2018)
Kostnad per elev gymnasieskola (kommunala skolor ⁸)	99 283 kr/elev (2018)	116 702 kr/elev (2018)	122 715 kr/elev (2018)

folkbokföringsort. Uppgiften avser läsår. Om det totala antalet elever är 40 eller fler och antalet EJ behöriga är 1-4 elever, så visas andelen behöriga som 95 procent. 2016 exkluderades elever med okänd bakgrund. Källa: Skolverket (Siris).

³ Summa betygspoäng för elever som avslutat från gymnasium i kommunal regi i kommunen under året dividerat med antal elever som avslutat från gymnasium i kommunal regi i kommunen under året. Avser elever som fått examen och de som har studiebevis om 2 500 poäng. Källa: SCB.

⁴ Antal elever som började på gymnasium i kommunal regi i kommunen för tre år sedan med examen inom tre år, inkl. IM dividerat med antal elever som började på gymnasium i kommunal regi i kommunen för tre år sedan, inkl. IM. Elever som vid utbildningens början saknar svenskt personnummer (t ex nyanlända elever som ännu inte blivit folkbokförda) ingår ej. Källa: SCB.

⁵ Kostnad kommunal förskola (bruttokostnad minus interna intäkter och köp av huvudverksamhet) dividerat med antal inskrivna barn i förskola i kommunens egen regi, per kalenderår. Med kalenderår avses ett medelvärde av mätningarna 15 oktober innevarande och närmast föregående år. Avser egen regi. Källa: SCB.

⁶ Denna statistikuppgift visar den totala kostnaden per elev för grundskola åk 1-9 för valt år. I statistiken ingår kostnader för: lokaler och inventarier, måltider, elevhälsa, undervisning, lärverktyg, utrustning och skolbibliotek, övriga kostnader, till exempel SYV-verksamhet. Skolskjuts ingår inte. Källa: SCB.

⁷ Kostnad kommunal förskoleklass (bruttokostnad minus interna intäkter och köp av huvudverksamhet) dividerat med antal elever i förskoleklass i kommunens egen regi, per kalenderår. Med kalenderår avses ett medelvärde av mätningarna 15 oktober innevarande och närmast föregående år. I statistiken ingår inte kostnaden för skolskjuts. Avser egen regi. Källa: SCB.

⁸ Denna statistikuppgift visar den totala kostnaden per elev i den kommunala gymnasieskolan för valt år. I statistiken ingår kostnader för: lokaler och inventarier, måltider, elevhälsa, undervisning, lärverktyg, övriga kostnader. Skolskjuts ingår inte. Källa: SCB.

Sjukfrånvaro (källa HR Danderyds kommun)	Totalt jan-dec 2017	Totalt jan-dec 2018	Totalt jan-dec 2019
Förskolor	8,9%	6,6%	7,3%
Ungdom och skola	4,7%	4,1%	4,5%

Personalomsättning (källa HR Danderyds kommun)	Egen begäran jan-dec 2017	Egen begäran jan-dec 2018	Egen begäran jan-dec 2019
Förskolor	12,7%	15,9%	12,9%
Ungdom och skola	15,2%	14,7%	17,0%

8 Risk

För förskolor och skolor innebär kommande år en stor ekonomisk utmaning som kräver fortsatta åtgärder. För att nå en hållbar ekonomi krävs att enheterna fortsätter genomföra anpassningar och neddragningar för att kompensera för föregående års underskott samt löne- och prisökningar. Samtliga enheter jobbar aktivt med åtgärder för en ekonomi i balans. Förvaltningen ser en risk att det tar mer än ett år för dessa åtgärder att få full effekt och att det kan krävas ytterligare strategiska beslut.

Flera av kommunens förskolor och skolor har ett eftersatt underhåll och lokalernas storlek är inte anpassad efter nuvarande efterfrågan på platser. Akuta underhållsinsatser på grund av till exempel vattenskador har gjorts och det finns risk att fler insatser behöver göras även framöver. Andra planerade ombyggnationer har skjutits på framtiden. Det är en stor utmaning för enheterna att hantera ett lågt barn- och elevunderlag inom ramen för dagens system där ingen ersättning utgår för tomställda lokaler.